

The Holy See

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI.

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 14. lipnja 2006.

Apostol Andrija, uzor u nasljedovanju Krista

Draga braćo i sestre!

Prošle smo srijede dovršili naša promišljanja o velikom liku Šimuna Petra, kojega je Isus nazvao "stijenom", postavljajući ga za temelj svojoj Crkvi. Danas upravljamo svoju pozornost na njegova brata, Andriju, koji je također bio jedan od Dvanaestorice. Prva značajka koja nas iznenađuje kod Andrije njegovo je ime: ono nije hebrejsko nego grčko, što je jasan znak određene kulturalne otvorenosti njegove obitelji. U popisima Dvanaestorice, Andrija zauzima drugo mjesto, kao što je to slučaj kod Mateja (10,1-4) i Luke (6,13-16), ili četvrto mjesto, kod Marka (3,13-18) i u Djelima apostolskim (1,13-14). U svakom je slučaju uivao posebno poštovanje u prvim kršćanskim zajednicama.

Krvna veza Petra i Andrije, kao i zajednički poziv što im ga je Isus uputio, posebno su vidljivi u Evanđeljima. U njima čitamo: "Prolazeći uz Galilejsko more, Isus ugleda dva brata, Šimuna zvanog Petar i brata mu Andriju, gdje bacaju mreje; bijahu ribari. I kae im: Hajdete za mnom, učinit ću vas ribarima ljudi" (*Mt 4,18-19; Mk 1,16-17*). U Četvrtom evanđelju nalazimo još jednu pojedinost: Andrija je najprije bio učenik Ivana Krstitelja. Jednoga ga je dana čuo kako Isusa proglašava "jaganjcem Bojim" (*Iv 1,36*). Tada je krenuo te je, zajedno s još jednim neimenovanim učenikom, počeo slijediti mladoga Učitelja. Evanđelist Ivan kae: "Vidješe gdje stanuje i ostadoše kod njega onaj dan" (*Iv 1,37-39*). Andrija je, tako, uivao u dragocjenim trenucima Isusove blizine. Izvještaj se nastavlja znakovitom opaskom: "Jedan od one dvojice, koji su čuvši Ivana pošli za Isusom, bijaše Andrija, brat Šimuna Petra. On najprije nađe svoga brata Šimuna te će mu: Našli smo Mesiju! - što znači Krist - Pomazanik. Dovede ga Isusu" (*Iv 1,40-43*), pokazujući neuobičajeni

apostolski duh. Andrija je, dakle, bio prvi među apostolima pozvan da slijedi Isusa. Upravo ga na temelju toga liturgija bizantske Crkve časti pod naslovom Protoklitos, što znači "prvozvani." I sigurno je da se i zbog bratskoga odnosa između Petra i Andrije rimska i carigradska Crkva na osobiti način dre sestrijskima. Kako bi istaknuo taj odnos, moj prethodnik papa Pavao VI. vratio je 1964. relikvije sv. Andrije, dotad čuvane u vatikanskoj bazilici, pravoslavnom episkopu metropolitu grada Patrasa u Grčkoj, gdje je taj apostol prema tradiciji bio razapet.

Evandeoska tradicija posebno spominje Andrijino ime u tri prigode. Prva je ona za umnaanja kruhova u Galileji. Tom je prilikom upravo Andrija dojavio Isusu da je ondje prisutan dječak koji je kod sebe imao pet ječmenih kruhova i dvije ribe: premalo - smatrao je Andrija - za svo mnoštvo koje se okupilo na onom mjestu (usp. *Iv* 6,8-9). Valja ovdje istaknuti Andrijin realizam: on je primijetio toga dječaka, no uočio je i nedostatnost onoga što je on imao. Isus je ipak znao kako da to učini dostatnim za mnoštvo osoba koje su ga došle slušati. Druga je prilika bila u Jeruzalemu. Izlazeći iz grada, jedan od učenika upozorio je Isusa na sjaj silnih zidova koji su podravali Hram. Učiteljev je odgovor bio iznenađujući: rekao je da od tih zidina neće ostati ni kamen na kamenu. Andrija ga tada, zajedno s Petrom, Jakovom i Ivanom, upita: "Reci nam kada će to biti i na koji se znak sve to ima svršiti?" (*Mk* 13,1-4). Kako bi odgovorio na ovo pitanje Isus je izgovorio vanu besjedu o uništenju Jeruzalema na kraju vijeka, pozivajući svoje učenike da pažljivo čitaju znakove vremena te da uvijek bdiju. Iz toga događaja možemo zaključiti da se ne trebamo bojati postavljati pitanja Isusu, no i da u isto vrijeme moramo biti spremni prihvatiti nauk što nam ga On nudi. U Evandeljima je konačno zapisana i treća Andrijina inicijativa. Prizorište je opet Jeruzalem, malo prije Muke. O blagdanu Pashe, pripovijeda Ivan, pristigli su u sveti grad i neki Grci, vjerojatno simpatizeri idovstva i bogobojažni ljudi, kako bi tim blagdanom štovali Boga Izraelova. Andrija i Filip, dva apostola s grčkim imenima, posluili su pred Isusom kao tumači i posrednici ovoj malenoj skupini Grka. Gospodinov je odgovor na njihovo pitanje, kako to često biva u Ivanovu evanđelju, bio zagonetan, no upravo tako postaje bogat značenjem. Isus kae dvojici učenika, a po njima i grčkome svijetu: "Došao je čas da se proslavi Sin Čovječji. Zaista, zaista, kaem vam: ako pšenično zrno, pavši na zemlju, ne umre, ostaje samo; ako li umre, donosi obilat rod" (*Iv* 12,23-24). Što li znače ove riječi u svome kontekstu? Isus eli reći: Da, moj će se susret s Grcima dogoditi, ali ne kao jednostavan razgovor između mene i nekih osoba, potaknutih ponajprije znatieljom. Mojom smrću, koja se moe usporediti s padanjem pšeničnoga zrna na zemlju, doći će čas moje proslave. Iz moje će smrti na kriju nastati velika plodnost: "mrtvo pšenično zrno" - znak moje smrti - postat će u uskrsnuću kruhom ivota za svijet; postat će svjetlom naroda i kultura. Da, susret s grčkom dušom, s grčkim svijetom, ostvarit će se u onoj dubini na koju ukazuje priča o pšeničnom zrnu koje k sebi privlači snage zemlje i neba te postaje kruhom. Drugim riječima, Isus proriče Crkvu sastavljenu od pogana kao plod svoje Pashe.

Vrlo stara predaja vidi Andriju ne samo kao tumača Grcima u susretu s Isusom što smo upravo spomenuli, nego ga dri i apostolom Grka u godinama koje su slijedile nakon Duhova. Prema tim predajama on je bio Isusov navjestitelj u grčkom svijetu. Petar je iz Jeruzalema, preko Antiohije, stigao do Rima kako bi ondje vršio svoje sveopće poslanje; Andrija je, pak, bio apostol grčkoga

svijeta. Na taj su način njih dvojica predstavljeni u ivotu i smrti kao prava braća. To je bratstvo koje je simbolički izraeno posebnim odnosima među Crkvama Rima i Carigrada, doista sestrijskim Crkvama. Kasnija predaja, kako smo već spomenuli, izvještava o Andrijinoj smrti u Patrasu, gdje je i on podnio muku razapinjanja.

U tom uzvišenom trenutku on je, slično svome bratu Petru, traio da bude obješen na kri drukčiji od onog Isusova. U njegovu je slučaju to bio poprečni kri, sastavljen od dvije koso nagnute grede, koji se po njemu i naziva "Andrijinim kriem". Evo što je apostol prema jednoj staroj predaji nazvanoj Muka Andrijina (početak VI. st.) tada rekao: "Zdravo, Kriu, okrunjeni tijelom Kristovim i urešeni njegovim udovima kao dragocjenim biserima. Prije nego što je Gospodin uzašao na tebe, ti si nanosio zemaljsku bol. Sada, opskrbljena nebeskom ljubavlju, prihvaća te se kao dar. Vjernici znaju, o tebi, koliko radost posjeduješ, kolike darove čuvaš. Stamen dakle i pun radosti pristupam k tebi, kako bi me i ti kličući primio kao učenika onoga koji je na tebi visio... O kriju blagoslovljeni, koji si primio veličanstvo i ljepotu udova Gospodinovih!... Uzmi me i nosi me daleko od ljudi te me predaj mome Učitelju, da me po tebi primi onaj koji me po tebi otkupio. Zdravo, kriju. Da, doista: Zdravo!" Kao što se vidi, ovdje je prisutna duboka kršćanska duhovnost, koja u kriju vidi ne toliko sredstvo mučenja, koliko neprocjenjivo sredstvo punog zdruivanja s Otkupiteljem. Moramo iz toga naučiti vrlo vanu pouku: naši krievi dobili su na vrijednosti ako se o njima misli i ako ih se prihvati kao dio Kristova kria, ako ih dostigne sjaj njegova svjetla. Samo s toga kria i naše patnje postaju plemenite i dobivaju svoj pravi smisao.

Apostol Andrija poučava nas, dakle, da spremno slijedimo Isusa (usp. *Mt* 4,20; *Mk* 1,18), da poletno govorimo o Njemu onima koje susrećemo, te da ponajprije s Njime gradimo odnos istinske blizine, svjesni da samo u Njemu moemo naći krajnji smisao svoga ivota i svoje smrti.

Pozdrav hrvatskim hodočasnicima na hrvatskom:

Upućujem srdačan pozdrav svim hodočasnicima iz Hrvatske! Predragi, svjedočite svoju vjeru čestim pohodom Gospodinu Isusu, otajstveno prisutnom u Svetohraništima crkava, kako bi ispunjeni mirom i ljubavlju napredovali u svetosti. Hvaljen Isus i Marija!